

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101388

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ директора Льотної академі НАУ про видачу диплому доктора філософії від 03.01.2024 року № 2

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартиненко Надія Олександрівна

2. Nadiia O. Martynenko

Кваліфікація: 011

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5695-4685

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 15-12-2023

Спеціальність за освітою: Мова і література (англійська)

Місце роботи здобувача: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 7772

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.07

Тема дисертації:

1. Формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності
2. Formation of future pilots' readiness for intercultural interaction in the professional activity

Реферат:

1. Дослідження складається з анотації, змісту, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, списку використаних джерел, загальних висновків і додатків. У вступі обґрунтовано доцільність вибраної теми дослідження; аргументовано актуальність проблеми готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії; схарактеризовано зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами; сформульовано мету, основні завдання, описано об'єкт і предмет вивчення; умотивовано добір методів дослідження. Подано відомості про апробацію і впровадження результатів експериментального дослідження, про структуру й обсяг роботи, кількість публікацій. У першому розділі «Теоретичні засади формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності» досліджено міжкультурну взаємодію як предмет наукових студій. Проаналізовано джерельну базу для з'ясування

сутності основних понять: «культура», «взаємодія», «готовність», «професійна готовність». Термін «міжкультурна взаємодія» потрактований як процес діалогу представників різних культур із застосуванням засобів комунікації та вибору поведінки. Унаслідок такого процесу відбувається взаємовплив на когнітивному, соціальному, психологічному та емоційному рівнях. З'ясовано особливості змісту підготовки майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії в сучасних умовах. Обґрунтовано зміст і структуру готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. У структурі готовності виокремлено та аргументовано чотири взаємопов'язані компоненти: мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, конативний, міжособистісний. У другому розділі «Організаційно-педагогічне забезпечення формування готовності до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності» на підставі анкетування нинішніх і майбутніх пілотів досліджено стан сформованості готовності до міжкультурної взаємодії. Виокремлено критерії та їхні показники, а саме: ціннісний (соціокультурні взаємини, мотивація професійної діяльності, культурні цінності); пізнавальний (культурно-етнічні знання, культурно-етнічні вміння); поведінковий (сприятливий мікроклімат, саморегуляція, адаптивність); інтерперсональний (конфліктостійкість, толерантність, сенситивність). Відповідно до критеріїв диференційовано високий, середній і низький рівні сформованості готовності до міжкультурної взаємодії. Виявлено педагогічні умови формування готовності до міжкультурної взаємодії: формування ціннісних орієнтацій через створення позитивного психологічного клімату; організація командної роботи в процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін; інтеграція культурологічного аспекту в професійно орієнтовані дисципліни; стимулювання рефлексивного ставлення до процесу формування якостей міжкультурної взаємодії. Реалізація педагогічних умов відбувається за допомогою низки форм і методів: дискусії, бесіди, рольові ігри, сторителінг, брейнстормінг, проекти, презентації, моделювання міжкультурних ситуацій, міжкультурний тренінг, позааудиторна та самостійна робота. У процесі наукового пошуку розроблено й теоретично обґрунтовано структурно-функційну модель формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії в професійній діяльності, що складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків: методологічно-організаційний (мета, завдання, наукові підходи, загальнодидактичні та специфічні принципи); змістовий (зміст, педагогічні умови, методи, форми й засоби); результативно-оцінювальний (компоненти, критерії, показники, рівні та результат). У третьому розділі «Експериментальне дослідження формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності» викладено результати дослідження, перевірено ефективність упровадження педагогічних умов і структурно-функційної моделі формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Констатовано суттєве підвищення середнього й високого рівнів сформованості готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Середній рівень збільшився з 56,4 % до 62,1 % осіб; високий рівень зріс із 9,3 % до 27,9 % здобувачів вищої освіти, що засвідчило наявність позитивних змін у процесі навчання.

2. The work contains a justification of the appropriateness of the chosen research topic and the relevance of the problem of the readiness of future pilots of intercultural interaction. The purpose, main tasks, object and subject of research are determined; characterized methods of research. The scientific novelty and theoretical and practical receipt of results are determined. Information on testing and implementation of experimental research results, structure and scope of work, number of publications are provided. The first section «Theoretical principles of the formation of the readiness of future pilots for intercultural interaction in professional activities» highlights intercultural interaction as a subject of scientific research. The analysis of the source base of research on the basic concepts: «culture», «interaction», «readiness», «professional readiness» is carried out. The concept of «intercultural interaction» is interpreted as a process of dialogue between representatives of different cultures using means of communication and choice of behavior, as a result of which mutual influence is carried out at the cognitive, social, psychological and emotional levels. It analyses the features of the content of training future pilots for intercultural interaction in modern conditions. It determined the content and structure of the readiness of future pilots for intercultural interaction. The concept of «readiness of future pilots for intercultural interaction» is defined as the ability to adapt in a multicultural environment through effective communication, knowledge and respect for rules and norms of behavior, traditions of other cultures, skills to clearly form and perform professional

tasks in standard and special flight conditions. In the structure of readiness, four interrelated components are distinguished and substantiated: motivational, cognitive-active, conative and interpersonal. The second section «Organizational and pedagogical support for the formation of readiness for intercultural interaction in professional activities» highlights the state of the formation of the readiness of future pilots for intercultural interaction by conducting a questionnaire of current and future pilots. The criteria and their indicators are allocated, namely: value (socio-cultural relations, motivation of professional activity, cultural values); cognitive (cultural and ethnic knowledge, cultural and ethnic skills); behavioral (favorable microclimate, self-regulation, adaptability); interpersonal (conflict resistance, tolerance, sensitivity). It differentiated high, medium and low levels of readiness for intercultural interaction according to the criteria. The pedagogical conditions for the formation of readiness for intercultural interaction: the formation of value orientations through the creation of a positive psychological climate; organization of teamwork in the process of studying professionally oriented disciplines; integration of the cultural aspect into professionally oriented disciplines; stimulating a reflexive attitude to the process of forming the qualities of intercultural interaction. The implementation of pedagogical conditions takes place through the following forms and methods: discussions, conversations, role-playing games, storytelling, brainstorming, projects, presentations, modeling of intercultural situations, intercultural training, extracurricular and independent work. In the process of scientific research, the structural and functional model of formation of the readiness of future pilots for intercultural interaction in professional activity, which consists of four interrelated blocks, has been developed and theoretically substantiated – methodological and organizational (purpose, objectives, scientific approaches, general didactic and specific principles); content (content, pedagogical conditions, methods, forms and means); effectiveness and evaluation (components, criteria, indicators, levels and result). The third section «Experimental study of the formation of the readiness of future pilots for intercultural interaction in professional activities» determines the results of the study by checking the effectiveness of the introduction of pedagogical conditions and the structural and functional model of the formation of the readiness of future pilots for intercultural interaction. As a result, we note a significant increase in the average and high levels of readiness of future pilots for intercultural interaction. Thus, it determined the effectiveness of pedagogical conditions and the structural and functional model of formation of future pilots' readiness for intercultural interaction. A statistically significant discrepancy in the indicators of the readiness of future pilots for intercultural interaction of the experimental group at the control stage of the experiment showed the feasibility of further implementation of the developed measures in the educational process.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Мартиненко Н. О. Аналіз зарубіжного досвіду підготовки пілотів до міжкультурної взаємодії. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: «Поліум», 2022. Вип. 11. С. 96–102. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2022-11-96-101> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2022/05/15.pdf>
- 2. Мартиненко Н. О. Визначення концепту «Готовність до міжкультурної взаємодії» в авіаційній освіті. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. № 8. С. 84–88. DOI:

<https://doi.org/10.33251/2522-1477-2020-8-84-88> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2020/11/13.pdf>

- 3. Мартиненко Н. О. Експериментальна перевірка педагогічних умов формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». Одеса, 2022. Вип. 49. Т. 2. С. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.2.14> URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2022/49/part_2/14.pdf
- 4. Мартиненко Н. О. Критерії, показники та рівні готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. А. Біда та ін.]. Суми: Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка, 2020. № 8 (102). С. 230–240. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.08/230-240> URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/10431/1/Martynenko.pdf>
- 5. Мартиненко Н. О. Модель формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності. Збірник наукових праць. Запоріжжя, 2021. Вип. 77. Т. 2. С. 94–97. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-2.17> URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/77/part_2/19.pdf
- 6. Мартиненко Н. О. Педагогічні умови формування готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. А. Біда та ін.]. Суми: Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка, 2020. № 9 (103). С. 214–224. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.09/214-224> URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/11239/1/Martynenko.pdf>
- 7. Мартиненко Н. О. Роль позитивного психологічного клімату у формуванні ціннісних орієнтацій міжкультурної взаємодії майбутніх пілотів. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2021. Вип. № 9. С. 75–79. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2021-9-75-79> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2021/04/10.pdf>
- 8. Мартиненко Н. О. Структура та компоненти готовності майбутніх пілотів до міжкультурної взаємодії. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. Хмельницький, 2020. № 4 (23). С. 225–238. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v23i4> URL: https://dspace.sfa.org.ua/bitstream/123456789/1504/1/Martynenko_akmeologichna.pdf
- 9. Martynenko N. Defining the concept of intercultural interaction for aviation education. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. № 7. С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2020-7-56-60> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2017/04/10-1.pdf>
- 10. Martynenko N., Kovalova I., Tsarova L. Self-study work in online mode as an innovative foreign language learning technology. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2022. Вип. 12. С. 158–163. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2022-12-158-164> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2023/01/24.pdf>
- 11. Martynenko N., Kovalova I., Tsarova L. Use of active and interactive methods in foreign language teaching in non-linguistic higher educational establishments. Збірник наукових праць ЛА НАУ. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2023. Вип. 13. С. 212–217. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2023-13-212-217> URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2023/06/27.pdf>
- 12. Herasymenko L., Muravska S., Lomakina M., Martynenko N., Mazurenko I. Reticence is not a Virtue in Aviation: Improving English Speaking Proficiency of Future Aviation Specialists. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. 13 (2). P. 498–515. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/433> URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/3262/3130> (Web of Science)
- 13. Martynenko N. Implementing pedagogical conditions of formation of future pilots' readiness to intercultural interaction. *Scientific journal of Polonia university: Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej*. Częstochowa, 2020. 42 nr 5. P. 104–109. DOI: <https://doi.org/10.23856/4214> URL:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000798

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасименко Людмила Сергіївна

2. Liudmyla S. Herasymenko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9843-0073

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данилюк Сергій Семенович

2. Sergii S. Danylyuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0656-2413

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коляда Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Koliada

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3623-6552

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тернавська Тетяна Анатоліївна

2. Tetiana A. Ternavska

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9464-3175

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лещенко Геннадій Анатолійович

2. Hennadii A. Leshchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9780060X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Льотна академія Національного авіаційного університету

Код за ЄДРПОУ: 37939527

Місцезнаходження: вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Радул Валерій Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Радул Валерій Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Надія Мартиненко

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна